

NIEUWSBRIEF

Hier is dan onze eerste nieuwsbrief. Voor iedereen die op de een of andere manier ons project in Lhasa ondersteunt. We hopen u door middel van de nieuwsbrief tenminste twee keer per jaar op de hoogte te houden van de actuele ontwikkelingen van het project in Lhasa en van de stichting.

Voor blinde kinderen in de Tibetaanse Autonome Regio (T.A.R.) bestond er tot nu toe geen mogelijkheid onderwijs te volgen. De kans op integratie in de samenleving was daardoor klein.

Met de blindenschool in Lhasa gaat het, door de grote inzet van Sabriye Tenberken en Paul Kronenberg, heel erg goed. Er zijn nu 14 leerlingen in de leeftijd variërend van 7 tot 13 jaar. Zonder uitzondering vertonen zij een opmerkelijk leereenthousiasme, waardoor ze hun leerachterstand ten opzichte van hun ziende leeftijdgenootjes snel inlopen.

༧: ས: ས: ས: ས: ས: ས: ས: ས: ས:

De Stichting "Doel voor Ogen" bedankt iedereen heel hartelijk voor de gegeven donaties, klein en groot, die het ons mogelijk hebben gemaakt onze primaire doelstelling - financiële ondersteuning van de blindenschool in Lhasa - een goede start te geven.

Foto: Olaf Schubert. ©

De leerlingen

Op 2,5 miljoen inwoners in de T.A.R. zijn er volgens officiële cijfers meer dan 10.000 blinden. In vergelijking met andere gebieden in de wereld ligt het percentage ver boven het gemiddelde. Oorzaken van blindheid zijn te vinden in zowel klimatologische als hygiënische omstandigheden o.a. stof, wind, hoge ultra-violette straling, roet in de huizen door het verbranden van gedroogde yakmest en gebrek aan vitamine A. Medische oplossingen worden gezocht door Het Rode Kruis en andere organisaties. Er blijft echter een grote groep blinden en zeer slechtzienden over. Speciaal voor deze groep is het Project for the Blind opgericht.

Metoq is met 13 jaar de oudste van de klas. Toen ze 8 jaar oud was heeft ze al spelende met andere kinderen in het veld een bom gevonden. De bom ontplofte en Tenzin Metoq verloor ongeveer 95% van haar gezichtsvermogen. Met behulp van een bril ziet ze nog een klein beetje, maar niet voldoende om naar een reguliere school te gaan. Haar ouders wonen niet ver van de school. Tenzin Metoq is een geboren lerares. Vroeg in de morgen voordat het onderwijs start, heeft ze de anderen al in de schoolbankjes gedelegeerd en oefent ze met hen het Tibetaans alfabet. Ze is erg netjes en opgeruimd en mede daardoor is ze een geweldige hulp voor iedereen.

Foto: Olaf Schubert. ©

Foto: Olaf Schubert ©

Gyänzän is 12 jaar en komt uit Lhoka-Bezirk, zo'n 200 km zuidoostelijk van Lhasa. Op zijn 9e jaar had hij de basisschool al afgerond toen hij een ernstige ooginfectie kreeg. Omdat hij op zeer grote afstand van een oogarts woonde, kon deze infectie niet snel genoeg verzorgd worden. Hij is nu helemaal blind maar kan zich toch zeer goed oriënteren en is een uitstekende leerling. Hij zwemt graag, rijdt paard en is een vrolijke jongen met een onvergetelijke stralende lach.

Norbu is 10 jaar en is lichamelijk de kleinste van de kinderen. Zijn geboortedorp ligt in de regio Thongmen, dat zo'n 400 km van Lhasa verwijderd ligt. Norbu kan met één oog nog een beetje zien. Hij heeft enorm veel energie en is daarom ook altijd in beweging. Meestal raast hij als een auto door de tuin of laat zich door een mede-scholier in een kruiwagen trap-op trap-af rijden. Hij wil later graag piloot worden en als dat niet zou lukken wil hij zelf graag een auto zijn.

Foto: Olaf Schubert. ©

Ngudub is 11 jaar en komt uit een arme boerenfamilie, die in het Shigatse-Distrikt woont. Ngudub is pas een paar weken op school. In het begin was hij nogal verward maar hij begint zich steeds meer thuis te voelen. Hij spreekt een klein beetje Chinees en vloeiend Tibetaans met een sterk Shigatse-accent.

Tashi Passang is 12 jaar en komt uit het oosten van de TAR. De vorige winter werd hij door zijn ouders naar Lhasa gebracht en op de Bahkor achtergelaten. Zijn ouders ruilde hem in voor een klein ziend meisje. Op de Bahkor overleefde hij met bedelen. Hij sliep onder marktkramen en in tempelingangen. Hij vertelt vaak over de gevechten tussen de straatkinderen. Volgens Tashi is hij vanaf zijn 2e jaar al blind en hij is nooit naar een school geweest. Verbazingwekkend is zijn grote zelfstandigheid, die waarschijnlijk terug te voeren is op zijn leven als straatjongen, zijn enorme oriënteringsvermogen en zijn hoge intelligentie. Hij spreekt vloeiend Chinees en Tibetaans, leert heel snel Engels en de verschillende brailleschriften. Bij de eerste kennismaking met Tashi werd hem gevraagd of hij kon rekenen. Nee, was zijn antwoord, maar later bleek dat hij met bedelen uitstekend had leren rekenen.

Chilä is met 8 jaar de jongste in de groep. Hij komt uit een dorp in het Drigong-gebied, 130 km ten noordoosten van Lhasa. Zijn ouders zijn boeren en erg arm. Chilä is heel aanhankelijk, en leert graag. Het is ook een dromer. Hij zit het liefst in de zon tussen een hond en een schaap en vertelt hun verhalen. Hij heeft een prachtige stem en zingt met groot plezier, te pas en te onpas, liedjes uit zijn geboortedorp.

Dorje is 13 jaar. Hij komt uit de stad Lhasa, zo'n 600 km van Lhasa verwijderd. Samen met zijn tweelingbroer Jampa en zijn jongere zusje, Kyila is hij in de zomer van 1999 op school gekomen. De vader van Dorje is ook blind en zijn moeder heeft een hartkwaal. Dorje's oudste zus zorgde, al op zeer jonge leeftijd, voor het hele gezin. Twee oudere broers zijn pas overleden. Dorje kan nog een klein beetje zien en kan zich goed oriënteren. Hij heeft een mooie stem en zingt heel graag.

Jampa is de tweelingbroer van Dorje. Jampa kan niets meer zien en heeft grote oriënteringsmoeilijkheden. In zijn geboortedorp kon hij geen trappenlopen. Nu oefent hij dat samen met de kinderen en de huisvader.

De leerlingen

- ཀྱིལ། : **Kyila** is 12 jaar, de jongere zus van de tweeling. Ze is heel spontaan, en is snel bevriend geraakt met de andere kinderen.
- ཐཤི། : **Tashi** is 10 jaar en komt uit een erg afgelegen dorp ten westen van Lhasa. Tashi werd door Sabriye gevonden in een donker kamertje. Hij heeft nooit geleerd om sociale contacten met mensen op te bouwen. Toen hij in Lhasa kwam was hij erg in zichzelf gekeerd. De andere kinderen spotten met hem. Echter op een dag is Tashi "wakker geworden". Hij spreekt, zingt en danst nu met de andere kinderen. Of Tashi ooit een opleiding zal afmaken is de vraag, maar alles wat hij tot nu toe heeft geleerd, levert hem al voordeel op.
- ཀྱེན། : **Kienzen** is 12 jaar. Hij komt uit het Lokha-district, 130 km ten zuidwesten van Lhasa. Hij is pas in september naar school gekomen omdat het dorp waar hij vandaan komt in de zomer door overstromingen van de buitenwereld was afgesloten. Kienzen heeft tot zijn 9e jaar gewoon kunnen zien. Nu is hij blind. Een ontsteking aan zijn ogen, die te laat werd behandeld, is daar de oorzaak van. Omdat Kienzen voordat hij blind werd naar een school is geweest, was het leren van het alfabet een fluitje van een cent. Het is een vrolijke jongen en erg sociaal.
- ཏེན་སྲིན། : **Tensin** is 10 jaar en komt uit een klein boerendorp, 40 km van Lhasa. Hij is opgewekt en intelligent. Als de andere kinderen uit zijn dorp naar school gingen, kreeg hij de verantwoordelijke taak om in de bergen de yaks en de geiten te hoeden. Hierdoor is hij goed geïntegreerd in de samenleving, in tegenstelling tot andere blinde kinderen in Tibet. Hij kan zich uitstekend oriënteren en helpt de andere kinderen en de huismoeder met opruimen, wassen en bedden opmaken. Op de vraag wat hij later worden wil antwoordt hij; "Ik wil heel veel leren en later in een jeep rijden."
- སོནམ། : **Sonam** is 8 jaar en komt uit Lhasa. Hij wordt 's morgens door zijn opa naar school gebracht en 's avonds weer opgehaald. Hij is opgewekt en kletst aan een stuk door. Hij speelt xylofoon en fluit.
- ཡུ་དོན། : **Yudon** is 13 jaar en het jongste kind uit een boerenfamilie uit het Metrogongka-district. Zij is in september 1999 op school gekomen. Yudon heeft zich in korte tijd het Tibetaanse blindenschrift eigen gemaakt. Zij is erg sociaal en spontaan en heeft zich zeer snel aan de schoolsituatie aangepast. Zij is reuze behulpzaam.
- ཇིན་རྒྱལ། : **Zering Diggi** is 7 jaar en komt uit Lhasa. Zij is in mei 1999 op school gekomen en is een dag-schoolleerling. Ze heeft een eigen willetje en is verwend. Ze gaat erg goed op school en ze heeft vriendschap gesloten met Metoq en Chilä.
- ཏེན་པས་ཀྱིལ། : **Tashi Passang** is 12 jaar en komt uit het oosten van de TAR. De vorige winter werd hij door zijn ouders naar Lhasa gebracht en op de Bahkor achtergelaten. Zijn ouders ruilde hem in voor een klein ziend meisje. Op de Bahkor overleefde hij met bedelen. Hij sliep onder marktkramen en in tempelingangen. Hij vertelt vaak over de gevechten tussen de straatkinderen. Volgens Tashi is hij vanaf zijn 2e jaar al blind en hij is nooit naar een school geweest. Verbazingwekkend is zijn grote zelfstandigheid, die waarschijnlijk terug te voeren is op zijn leven als straatjongen, zijn enorme oriënteringsvermogen en zijn hoge intelligentie. Hij spreekt vloeiend Chinees en Tibetaans, leert heel snel Engels en de verschillende brailleschriften. Bij de eerste kennismaking met Tashi werd hem gevraagd of hij kon rekenen. Nee, was zijn antwoord, maar later bleek dat hij met bedelen uitstekend had leren rekenen.
- ཅིལ། : **Chilä** is met 8 jaar de jongste in de groep. Hij komt uit een dorp in het Drigong-gebied, 130 km ten noordoosten van Lhasa. Zijn ouders zijn boeren en erg arm. Chilä is heel aanhankelijk, en leert graag. Het is ook een dromer. Hij zit het liefst in de zon tussen een hond en een schaap en vertelt hun verhalen. Hij heeft een prachtige stem en zingt met groot plezier, te pas en te onpas, liedjes uit zijn geboortedorp.
- དོར་ཇེ། : **Dorje** is 13 jaar. Hij komt uit de stad Lhasa, zo'n 600 km van Lhasa verwijderd. Samen met zijn tweelingbroer Jampa en zijn jongere zusje, Kyila is hij in de zomer van 1999 op school gekomen. De vader van Dorje is ook blind en zijn moeder heeft een hartkwaal. Dorje's oudste zus zorgde, al op zeer jonge leeftijd, voor het hele gezin. Twee oudere broers zijn pas overleden. Dorje kan nog een klein beetje zien en kan zich goed oriënteren. Hij heeft een mooie stem en zingt heel graag.
- ཇམ་པ། : **Jampa** is de tweelingbroer van Dorje. Jampa kan niets meer zien en heeft grote oriënteringsmoeilijkheden. In zijn geboortedorp kon hij geen trappenlopen. Nu oefent hij dat samen met de kinderen en de huisvader.

Foto: Olaf Schubert. ©

Toekomstplannen

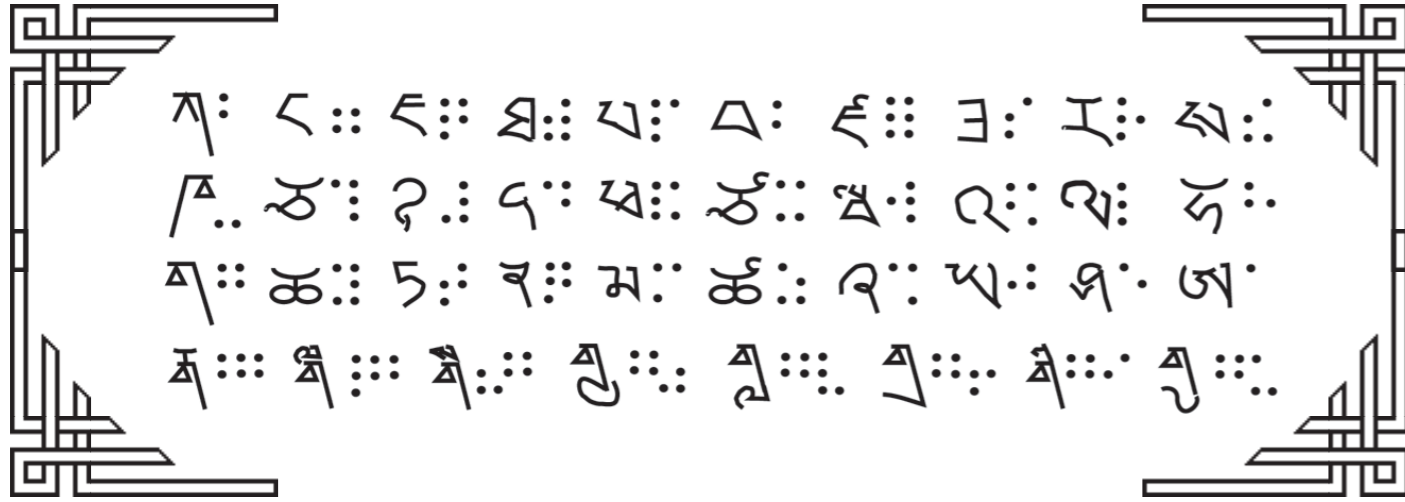
Uiterst belangrijk is dat het hele project in de toekomst wordt overgedragen aan de lokale medewerkers die het project zelfstandig voortzetten. Daarvoor is training van o.a. Nordon noodzakelijk. Naast het volgen van de lessen zullen de leerlingen andere vaardigheden leren die ze later kunnen gebruiken om in eigen levensonderhoud te kunnen voorzien. Er wordt gedacht aan:

1. Massage, Tibetaanse medicijnen, pols-diagnose en acupressuur.
2. Veeteelt gekoppeld aan zuivelproductie, melk, yoghurt, kaasproductie.
3. Het werken met paarden, tuinbouw, het kweken van groenten en granen,
4. Handwerk, breien, het weven van tapijten, pottenbakken, weven van manden.
5. Kantoorwerkzaamheden.

Zij krijgen ook een training in het Engels met behulp van speciale hulpmiddelen zoals een braillescherm, speechsynthesizer etc.

Een Tibetaanse brailleboekdrukkerij.

Omdat het Tibetaanse brailleschrift nieuw is bestaan er nog geen boeken. Daarom zal er gestart worden met de productie van school-en leesboeken. Eberhard Hahn, een Duitse wiskundige, heeft een computerprogramma geschreven dat Tibetaanse teksten in de Wylie om-spelling omzet. Het programma vertaalt deze om-spelling in het Tibetaanse brailleschrift, dat dan met behulp van een brailleprinter kan worden afgedrukt.

Reïntegratie Project (RIP) / Training van veldwerkers (TvV).

De blinde kinderen treffen lotgenoten met wie ze ervaringen kunnen uitwisselen over de verschillende levenssituaties. Gedurende de tijd dat de kinderen samen zijn ontwikkelen ze een zelfvertrouwen waarmee ze terug zullen keren naar het geboortedorp. Na reïntegratie in de lokale basisscholen zullen de kinderen begeleiding krijgen van speciaal opgeleide veldwerkers. Deze veldwerkers controleren de voortgang van elk kind. Verder zorgen ze dat het aan speciale hulpmiddelen - zoals brailletypemachines, brailleschoolboeken en papier - niet zal ontbreken. Volwassenen die een beroepsopleiding hebben gevolgd in Lhasa zullen in hun geboortedorpen hun vak in de toekomst gaan uitoefenen.

-Training van veldwerkers.

Speciale trainers zullen veldwerkers opleiden. Deze veldwerkers worden getraind in de basis van het Tibetaanse en het Chinese braillesysteem, oriëntatietechnieken en dagelijkse levensvaardigheden voor blinden. De veldwerkers zullen de onderwijzers van de dorpsscholen assisteren, waar de kinderen geïntegreerd worden. De onderwijzers ontvangen ook nog een training in de basis van het Tibetaanse en Chinese braillesysteem.

Kinderboek

Sabriye is bezig met het schrijven van een kinderboek in het Duits. Het gaat over de leefsituatie van kinderen in Tibet. Thema's zoals over de omgang met dieren, maken van yakboter, spelletjes en het opzetten en leven in een tent worden beschreven. Van elk boek gaat één Duitse Mark naar het project. De stichting zoekt een uitgever in Nederland.

Ingezonden brief

Hanny ten Hage,
Diederikshof 11,
5142 CT Woalwijk
tel. 0416-344925.
best. Copij Nieuwstref
Project for the Blind, Tibet.

Woalwijk, 1 november '89

Als sociaal-geografe werkzaam als lesverster wiskunde op een school-gemeenschap in Tilburg, heb ik met Baobab in de afgelopen zomer vakantie een indrukwekkende reis naar China-Tibet gemaakt. Tijdens ons vijfdaagse verblijf in Lhasa was mijn reisbeider Hans Koot (zelf ook een sociaal-geograaf) mij erop, dat er een mogelijkheid was om op 29 juli een project voor blinde Tibetaanse kinderen te bezoeken. Dat heb ik samen met Jelt, de reisleider van een Baobab Nepal-Tibetreis en mensen uit haar groep's avonds gedaan. Na een wandeling vanaf het Bodhihorplein bleek het gebouw, waar de blinde kinderen met hun begeleiders verblijven nu of meer aan de rand van de Tibetaanse woonwijk te liggen. Paul Kromenburg gaf ons een korte rondleiding, liet ons tot de tuin aan achter het vrijstaande gebouw, dat tijdelijk voor het project gebruikt kan worden. Binnen in het lokaal kregen zeven blinde kinderen les, enkele werkten aan een brailletypemachine. Ze lieten duidelijk merken, dat ze ons bezocht echt op prijs stelden en dat ze al wat Engels beheersten. In de werkruimte naast het lokaal kregen we, onder het genot van 'echte thee met melk' (geen Tibetaanse yakboterthee met soda) uitvoerig informatie over het vele, goede werk dat Paul en Sabriye hier in Lhasa verrichten. Het gaat om een niet-gouvernementele organisatie, die het pand huurt. Van de Nederlandse ambassade hebben ze een goede computer gekregen. (Paul gaf ons o.a. een demonstratie van een Duitse Cd-rom over Tibet, die het uitsluitend in Tibet, maar wel in Kathmandu, Nepal te koop is). Het 'project for the blind' in Tibet loopt nu twee jaren; men is haastig op zoek naar veel meer gebouwen en support.

Op een bevolking van zo'n 2,4 miljoen Tibetanen staan zo'n 10.000 mensen in Tibet officieel te boek als zijnde blind. In de Tibetaanse cultuur worden blind geboren kinderen beschouwd als een 'slechte reïncarnatie', ze worden

zelfs wel eens opgevoerd in een clowner komedie ... Ook blijven de hoogreligieuze en de sterke UV-straling in de 'Autonome Provincie Tibet' mee te spelen in het voortkomen van blindheid. De kinderen, die zo'n twee jaar intern verblijven op de kinderschool komen soms van ver, tot zelfs 100 km afstand van Lhasa. De wegen in Tibet zijn, zo hebben wij gemerkt, doorgaans slecht. De blinde kinderen gaan zo'n vier keer per jaar een maand naar huis. Sabriye verzorgde ook een deel van de uitbeg. Zij heeft een fotoalbum gemaakt. Het schrift onthield, dat voor 1997 in Tibet niet eens bestond. Als oefenmateriaal weten de kinderen met houten plankjes met brailleletters op klittenband. De kinderen zijn enorm leergierig en weten met veel gedrevenheid. Ze leren er ook Engels; na een verblijf van ongeveer twee jaar is het de bedoeling, dat ze in hun eigen woongebied, weer naar het regulier onderwijs gaan. Dat zal dan onder begeleiding van veldwerkers gaan gebeuren. Op een vraag over blindengezichten werd opgemerkt dat daarover nog wordt gedacht, al zullen mensen in Tibet een eerder voor de hand liggende kanaal zijn. Werken met zeven blinde kinderen is een eerste stap, er is duidelijk veel meer vraag dan de organisatie op dit moment 'aan kan'. Er zit nog een heel ver voelproject met veldwerkers voor re-integratie in het woongebied van de blinde kinderen aan te komen. Ik heb in elk geval gezien en gehoord van Paul en Sabriye, dat dit project in Lhasa verstandiglijk goed werk verricht onder niet altijd ideale omstandigheden. We kregen de mogelijkheid om het project te steunen door antilichtkaarten en/of T-shirts te kopen. Bijgaand drie digiprints van dia's, die ik van de kinderen in het lokaal heb gemaakt. Beste Frans: hopelijk heb je iets aan deze impressie, die ik ook met behulp van een uitgebreid reisdagboek heb uitgewerkt. Ik blijf het project met interesse volgen en hoop graag nog een te ontmoeten!

met vriendelijke groet uit Woalwijk (Lhasa)

Mw. dr. C.G.J. ten Hage

Bestuursleden en vrijwilligers

Aleid Schipper (voorzitster). Ik was al een poosje op zoek naar een project met een goed doel waar ik mij voor in zou kunnen zetten. Toen ik dat aan een vriendin vertelde informeerde zij mij over de stichting Doel voor Ogen. Ik was zeer onder de indruk en vind het geweldig dat ook deze kinderen de kans krijgen om zich te scholen en om zich een plaats in de maatschappij te verwerven. Daar ik zelf slechtiend ben, was mijn affiniteit met het project direct groot. En nu, nu zit ik er middenin.

Erica Beneker (secretaris). In 1989 was ik in Tibet. Door de ontmoeting met Sabriye kwamen alle ervaringen en geuren van Yaks en boter uit die tijd weer boven. De passie en gedrevenheid van Sabriye, Paul en Frans voor de kinderen bleken aanstekelijk leuk en noodzakelijk. Als logisch gevolg maak ik nu onder andere 'notulen', (en daar zou ik onder andere omstandigheden niet aan denken!)

Frans van Bennekom (penningmeester). Ik heb in de loop der jaren veel gereisd, alleen, en met mijn dochter. En dan vooral in Azië. Mijn interesse in ontwikkelingshulp en de enorme gastvrijheid aldaar is voor mij een aanleiding om iets (terug) te doen. Toen ik Sabriye tegenkwam en van haar blindenproject hoorde was het voor mij duidelijk. Via een stichting moet er ook uit Nederland geld voor de school komen.

De uitvoerende werkzaamheden (eenmalig of structureel) worden door een groep vrijwilligers gedaan te weten: Gerrie van Bennekom, Corretje Eygenstein, Marianne Haan, Marinske Hutjens, Marylou Keller, Wendy der Kinderen, Stijn Kuipers, Anneke Nieuwenhuys, Rogier Nieuwenhuys, Carla Schlaghecke, Tineke van der Schuit, Heleen Suiker, Cornelia Tenberken, Hanny ten Thije.

Donaties

Overzicht van de donaties 1998-1999 onder vermelding van de volgende rubrieken:

Project algemeen:	f 25.760,98
Sponsoring kinderen:	f 1.121,=
Sponsoring leraren:	f 1.575,=
Massage therapeutisch centrum en brailleboekdrukkerij:	f 40.597,99
Reiskosten*	f 550,=
Totaal op 30 -12 - 99	f 69.604,97

De aanloopkosten van de stichting in 1998 en de kosten in 1999 bedragen f 2415,34 hetgeen neerkomt op een kostenpost van 3,6% van het totale bedrag.

*Reiskostenvergoeding voor Sabriye en Paul voor een conferentie in Praag.

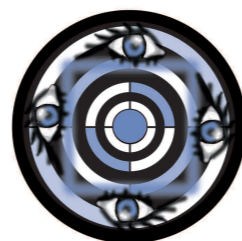
Wij stellen het zeer op prijs als u met deze nieuwsbrief bij uw vrienden en kennissen wat reclame wilt maken voor het project. Extra nieuwsbrieven zijn op te vragen bij het secretariaat.

Deze nieuwsbrief is geheel in eigen beheer door vrijwilligers gemaakt. Als u wilt bijdragen aan de volgende nieuwsbrief; zowel artikelen, foto's als reacties zijn welkom. Bijdragen kunt u sturen naar het secretariaat.

Op internet, www.braillewithoutborders.org, kunt u extra informatie krijgen over;
- de blindenschool in Lhasa - Sabriye Tenberken en Paul Kronenburg - de sponsors.

Financiële steun is zeer welkom op ABN - AMRO 53 92 38 120
onder vermelding van: Stichting Doel voor ogen, blindenschool Tibet.

Secretariaat stichting "Doel voor ogen"
Dreef 13A
1861 TZ Bergen
072 - 5895967
E-mail: doelvoorogen@gmail.com
www.doelvoorogen.nl
KvK. 34109772

Doel voor ogen

Blindenprojecten Azië